

به نام خدای شفیع و صبور

خداوند دانش خداوند نور

پی ثواب و فلسفه زیارت عاشورا موجب شد تا در جستجوی اثری باشم که تفسیر زیارت عاشورا را به صورت ساده، گویا، کوتاه و قابل فهم ارائه دهد و در عین حال بر معرفت و آموزه‌های دینی‌ام بیفزاید. در این مسیر، متن فشرده سلسله جلسات شرح زیارت عاشورا از استاد حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا نصوری را یافتم که از ویژگی‌های مذکور برخوردار بود.

از این رو، تصمیم گرفتم این مباحث را به شکل مسابقه‌ای با دوستان به اشتراک بگذارم تا هر یک بتوانیم به نحوی در بهره‌مندی از این معارف سهیم باشیم.

بهرامی نیا

واحد کتابخانه مرکز بهداشت شهدای انقلاب

مرداد 1404 مصادف با ماه صفر 1447

سلسله جلسات شرح زیارت عاشورا

توسط استاد حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا نصوری

قسمت ۱

🖐️ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ✨..

❖ معرفت نسبت به خدا و معرفت نسبت به اهل بیت و حقایق عالم هستی واقعا یک شرط کمال و قبولی عبادات است، بگونه ای که عبادت، بدون معرفت کاری کم ارزش و بلکه بی ارزش است.

از جمله راهکارهای معرفت افزایی تفکر و تدبر در مورد وجود خویش است که از تاریخ عبرت آموز انسانهای پیشین و نیز با تعمق و تأمل در عبادات و معارف اعمال دینی میتوانیم اینکار را انجام بدهیم. و از جمله عبادات مهمی که در تربیت نفس و عروج انسان دخالت و سهم بسزایی دارد؛ **ارتباط با خدا از طریق دعا و مناجات است.**

در میان ادعیه و زیارات، زیارت عاشورا از جمله متون موثق و قابل اعتمادی است که سند قدسی دارد و ترکیبی از دعا و زیارت و سجده و نماز هست.

📖 متن این زیارت را امام باقر (ع) به نقل از پدران معصوم خودشان و همچنین از رسول الله به نقل از جبرئیل و از عرش الهی به دست ما رسیده تا آنرا برای زیارت امام حسین (ع) و اصحاب بزرگوارشان استفاده بکنیم. تدبر در محتوای عمیق و اسرار عتیق این زیارت عبادت در عبادت است و انسان را با لطایفی از معارف عرفانی، اخلاقی، سیاسی، اجتماعی اهل بیت علیهم السلام و تاریخ مظلومیت تشیع میتواند آشنا بکند. لذا با زیارت عاشورا و آشنایی به متن و توضیح آن میتوانیم یک آموزش تولی و تبری بدست بیاوریم، چون زیارت عاشورا سند شهادت مظلومانه اباعبدالله الحسین (ع) و یاران او هست، زیارت عاشورا بازخوانی پرونده منافقینی است که امام و حجت خدا را به طرز بسیار بدی به شهادت رساندند. و تنظیم کننده ی طریقت حیات و ممات است.

﴿ زیارت عاشورا درخواست آماده باش شیعه براساس « أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ تَارِكٍ مَعَ إِمَامٍ مَنصُورٍ.. است »

﴿ زیارت عاشورا خون حسین (ع) است.

﴿ زیارت عاشورا نمی گذارد دل‌های انسانها ناامید بشود از اباعبدالله الحسین و هرروز زنده و زنده تر میشود.

﴿ زیارت عاشورا شیعیان را بر "ولایت محوری و امامت محوری" ثابت قدم میکند.

﴿ زیارت عاشورا یک سوگنامه اهل بیت است و به نوعی برائت نامه شیعیان نسبت به دشمنان اهل بیت است و سند مهرورزی شیعیان به امام حسین است.

﴿ زیارت عاشورا تفسیر لفظی تاریخ تشیع را می تواند مثال بزند.

﴿ زیارت عاشورا یعنی باز نگه داشتن یک پرونده ای که زمان اجرای حکم آن بدست حضرت مهدی (ع) است.

﴿ زیارت عاشورا واقع نگاری و تاریخ نویسی کربلا به روایت خود خداست.

﴿ زیارت عاشورا سوره برائت اهل بیت علیهم السلام از دشمنانشان است.

﴿ زیارت عاشورا ترکیبی از توحید، ولایت، دعا و زیارت است و درسنامه دوران غیبت از عاشورا تا ظهور است و شرح ماجرای غدیر تا ظهور را برای ما بیان می کند.

قسمت ۲

نکته دوم در زیارت عاشورا سرِ سفارش به خواندن زیارت عاشورا است.

متن زیارت عاشورا در واقع دعایی است برای ارتباط با خدا و انس بیشتری با اباعبدالله الحسین که به عنوان ابزاری بی نظیر نکات بسیار خوبی را می توانیم در زمینه اخلاق عملی بدست بیاوریم.

در متن سند زیارت عاشورا امام باقر(ع) به قرائت این زیارت از راه دور و نزدیک سفارش می کند و همین طور امام صادق(ع) و ائمه بعدی این تأکید را داشتند. و تأکید بر زیارت عاشورا از جمله سفارشات وجود نازنین امام زمان (ع) است، چنانچه سید رشتی در خلال تشرف خدمت آنحضرت از میان توصیه هایی که دریافت می کند از امام زمان، یکی از آن توصیه ها خواندن زیارت عاشورا بود و آن حضرت به سید رشتی فرمود شما چرا؟! عاشورا نمی خوانید؟ عاشورا، عاشورا، عاشورا.

در مقدمه ی زیارت عاشورا امام باقر فضایل و پاداش های متعددی برای زیارت عاشورا می شمرد. از جمله به علقمه حضرمی میگوید هر گاه تو این زیارت عاشورا را خواندی دعا کردی به چیزی که ملائک بدان امام حسین را زیارت میکنند و خداوند ثواب زیادی به او میدهد. مانند کسی می شوی که با آن حضرت شهید شده، ثواب زیارت هر پیامبر و رسولی و ثواب زیارت هر زائری از روزی که آن حضرت شهید شده ، مشخص می شود و برایت نوشته می شود.

✓ زیارت عاشورا برای حل مشکلات دنیوی و نیازمندیهای انسان بسیار مفید و مؤثر و مجرب است. لذا خودمان را عادت بدهیم به خواندن زیارت عاشورا

مداومت بر این زیارت به معنای شناخت و لعن یزیدیان دیروز و یزیدیان امروز است. زائر را در دو بُعد "دشمن شناسی و دشمن ستیزی" تقویت می کند .

امام (رحمة الله علیه) در وصیت نامه خودشان می فرمایند؛ می دانید که لعن و نفرین و فریاد از بی داد بنی امیه لعنت الله علیهم با آنکه آنها منقرض و به جهنم رهسپار شدن فریاد بر ستمگران جهان و زنده نگهداشتن این فریاد ستم شکن، و لازم است در نوحه ها و اشعار مرثیه و اشعار ثنای از ائمه حق ، بطور کوبنده فجایع و ستمگری های ستمگران هر عصر یادآوری بشود.

آیت الله جوادی آملی در تبیین سر تأکید بر زیارت عاشورا می فرماید؛ سر اینکه سفارش کردن هر روز زیارت عاشورا بخوانید و نسبت به اهل بیت تولی داشته باشید، بر آنان صلوات و درود بفرستید ، و از دشمنانشان تبری بجوید برای آن است که :

طرز فکر معاندان ایشان منفور بشود، وگرنه هم اکنون سخن از معاویه و یزید نیست تا آنها را لعن کنیم، نام و یاد آنها رخت بر بسته و قبرشان نیز زباله دانی بیش نیست. الان سخن از فکر و راه یزید و یزیدیان عصر است.

✓ لذا این توجه ای که از علما و بزرگان می کنند، ما باید نام و یاد زیارت عاشورا را زنده بداریم تا بتوانیم در برابر یزیدیان زمان، خودمان را تقویت کنیم و با استعانت از اباعبدالله الحسین (ع) به لطف و برکت الهی بتوانیم ان شاءالله در رکاب امام زمان (عج)، زمینه ها را طوری فراهم کنیم که با تربیت نیرو با دشمنان امروزی هم مقابله کنیم.

قسمت ۳

زیارت عاشورا همانطور که عرض کردیم حدیثی قدسی و آسمانی است، تفاوتی که با قرآن دارد این است که قرآن کلام نازل شده از سمت الهی و خدایست که هم لفظ، هم معنا، هم ترتیب آن از خداست و به منظور اعجاز و همراه با تحدی نازل شده و پیامبر هیچ دخل و تصرفی در لفظ و معنا و ترتیب آن ندارد.

❖ اما حدیث قدسی کلام الهی است که لفظ و معنا و ترتیب آن از جانب خداوند است و متن آن به وسیله پیامبر یا امام به ما رسیده. اما اعجاز کلام از آن اراده نشده.

حدیث قدسی بودن زیارت عاشورا براساس روایتی است که صفوان از امام باقر علیه السلام نقل می کند. زیرا آن حضرت پس از آموزش این زیارت از طرف امام به ایشان می فرماید:
ای صفوان!

این زیارت را با همین ضمانت (یعنی قبولی زیارت) و تقدیر و سپاس از کوشش زائر و رفع موانع از زیارت و برآوردن حاجات، بازگشت امیدوارانه از زیارت.
من از جدم و او از جدش با همین ضمانت از حسین (ع) و حسین با همین ضمانت از برادرش حسن (ع) و حسن با همین ضمانت از پدرش امیرالمومنین علی (ع) و ایشان از پیامبر خدا (ص) و پیامبر خدا با همین ضمانت از جبرئیل و جبرئیل با همین ضمانت از خداوند.

خداوند به نفس خود سوگند یاد کرده هر کس حسین را از نزدیک یا دور با این زیارت نامه زیارت کند و این دعا را بخواند زیارتش را می پذیرم و شفیع او در برآوردن نیازهایش می شوم.
و هر کجا که باشد خواسته اش را به او عطا می کنم و از نزد من ناکام باز بر نمی گردد، بلکه او را شادمان و با روشنی چشمش به روا شدن حاجتش و دستیابی به بهشت و آزادی از آتش باز می گردانم و شفاعت او را درباره هر کس جز دشمن اهل بیت می پذیرم.
خدای متعال بر این مطلب در برابر خود سوگند یاد کرده و ما را گواه گرفته و بر آنچه فرشتگان ملکوتش بر آن گواه کردند.

📌 نکته بعد که در این بخش باید عرض کنم آیا بگوییم دعای عاشورا یا زیارت عاشورا؟!..

دعا و زیارت دو راهکار برقراری ارتباط با خداوند و امامان علیهم السلام است. دو عبادت بزرگ دینی محسوب می شود با این تفاوت که دعا خواستن از خدا و طلب خواستن از خدا هست و خداوند را باید خطاب بدهیم و مظهر توسل و ارتباط عبد و معبود به شمار می آید.

نماد آن در ادعیه واژه "اللَّهُمَّ" است.

اما زیارت مظهر و راهکار ارتباط انسان با خلیفه خدا هست. خلیفه خدا که امام باشد و یا معصومی باشد که ما به او خطاب می کنیم نماد آن با «السَّلَامُ» است.

که با توجه به محتوای ادعیه و زیارت نامه می توانیم آنها را به چهار گروه تقسیم کنیم؛

❖ گاهی محتوای آنها فقط در قالب دعاست مثل دعای کمیل، دعای عرفه.

❖ گاهی محتوای آنها فقط در قالب زیارت است مثل زیارت وارث.

❖ گاهی محتوای آنها زیارتی است که دعایی در آن وارد شده مثل زیارت امین الله.

❖ گاهی محتوای آنها دعایی است که در آن زیارت وارد شده مانند دعای عاشورا که البته در بین عموم مردم به زیارت عاشورا مشهور است.

اینکه حقیقت زیارت عاشورا دعایی است که در ضمن آن امام حسین زیارت میشود و مطلبی مستند به روایات است، زیرا با یک بررسی دقیق و سندی به این نکته میرسیم که جناب حضرمی زیارت عاشورا را از امام باقر نقل می کند و آنطور که سندش را عرض کردیم به نوعی یک مقام الهی است.

علاوه بر این با بررسی متن این زیارت ما به بُعد نیایشگرانه او و دعای آن قالب را بدست می آوریم. و بیش از بیست مرتبه واژه «اللَّهُمَّ» «أَنْ يَرْزُقَنِي» «أَنْ يَجْعَلَنِي» بکار برده شده و لازم به ذکر است شروع این دعا با نماز است و پایان آن نیز با سجده به درگاه خداست. ان شاءالله این توفیق را داشته باشیم بتوانیم زیارت عاشورا را هر روز بخوانیم.

قسمت ۴

﴿نکته بعدی که در زیارت عاشورا میتوانیم به آن اشاره کنیم آن جامعیت زیارت عاشوراست.

یک عده ای تصور میکنند زیارت عاشورا فقط برای امام حسین (ع) است، اینطور نیست.

زیارت عاشورا

علاوه بر اینکه وجود نازنین امام حسین را توجه دارد بلکه (زیارت عاشورا) همه یاران امام و سربازان فدایی امام در صحنه نبرد عاشورا را هم شامل می شود.

از مسلم بن عقیل که قبل از جریان واقعه عاشورا و هانی بن عروه، به خیل شهدا پیوستند تا عزیزی که در معرکه ی روزعاشورا بودند مانند حضرت علی اکبر (ع) ، حضرت ابوالفضل العباس (ع) و یاران دیگر امام.. که جای جای زیارت عاشورا به این مطلب اشاره شده.

از جمله می توانیم به اینجا اشاره کنیم؛ **اَلْسَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى الْاَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفِئَاثِكَ** تا به اینجا می رسیم به تتمه این بخش می گوئیم:
« **عَلَیْكُمْ مِّنْیَ جَمِیْعًا سَلَامُ اللّٰهِ** . »
که شامل همه ی عزیزان می شود.»

✓ در بخش دیگری از زیارت عاشورا داریم « **فَأَسْأَلُ اللّٰهَ الَّذِی اُكْرِمَنِ بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةُ اَوْلِیَائِكُمْ** » باز به همه ی عزیزان اشاره دارد.

✓ در بخش دیگری هم هست. " **ثُمَّ اِلَیْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ وَ مُؤَالَاهِ وَلَیْكُمْ** "

یعنی واضح تر اگر بخواهیم بگوئیم با یک نگاه دقیق می توانیم دریافت کنیم که زیارت عاشورا، زیارت ۷۲ تن هست. (البته با آن نقلی که ۷۲ تن از شهدا آمار دادند، در حالی که در بعضی از کتاب ها مثل منتهی الامال شیخ عباس قمی تا ۱۵۰ نفر را هم ذکر کردند.)

زیارت عاشورا به نوعی زیارت جامع شهدای کربلا محسوب میشود و تحقق کامل این زیارت از سوی عزیزی که زیارت عاشورا میخوانند تک تک شهدای کربلا  مورد توجه هست، سلام های زیارت عاشورا را باید با این معنای دقیق دنبال بکنیم .

📌 نکته بعدی که در بخش دیگری از زیارت عاشورا می توانیم به آن اشاره کنیم؛ زیارت یک نوع سازوکار و برقراری ارتباط با روح امامان بزرگوارمان است و انسانهای متعالی که برای اتصال روحی با ارواح مقدس و مطهر تلاش می کنند توجه ویژه ای باید داشته باشند همانطوری که انسان لازم است نسبت به خدا دائم الذکر باشد و به مقام ذکر کثیر راه پیدا بکند باید در مقام زیارت نیز مقام دائم الزیاره بودن را نسبت به ائمه توجه بکند.

بر همین اساس زائر یا کسی که دارد سلام هایی به امام حسین و یارانش میدهد در حین خواندن زیارت عاشورا طالب زیارت مجدد و خواندن مجدد را هم از خداوند دارد که تلاش کند این زیارتی که می خواند زیارت آخر او نباشد و او همیشه جزو زائرین امام حسین باقی بماند.

به این دو نکته در زیارت باید توجه داشته باشیم: " **عَلَیْكَ مِّنْیَ سَلَامُ اللّٰهِ اَبَدًا مَا بَقِیْتُ وَ بَقِیَ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ** ".

یعنی **عملاً به، توجه دائمی به زیارت عاشورا** تأکید می کنیم. و در بخش دوم وقتی که می گوئیم
« **اَلْسَّلَامُ عَلَیْكَ یا اَبَاعَبْدِ اللّٰهِ** . » در تتمه همین سلام می گوئیم:

« وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِكُمْ » .

❖ ان شاء الله دائماً سر سفره اهل بیت ،
خاصه در این ایام عزاداری ابا عبدالله با خواندن زیارت عاشورا روح و جان خودمان را عجین بکنیم.

به نام امام حسین (ع)

و عرض تسلیت بگوییم به صاحب عزای این ایام وجود مقدس آقا امام زمان (عج).

قسمت ۵

زائر امام حسین در زیارت عاشورا با فرض صد سلام پایانی جمعا سیصد و دوازده مرتبه بر امام حسین (ع) و یارانش سلام می کند. این نشان دهنده اوج ارادت و اوج علاقه و تسلیم بودن فرد در برابر آن حضرت را ابراز می کند.

در بخش های متعدد، ما در زیارت عاشورا می بینیم این سلام ها به صورت ویژه آمده.

در ابتدای زیارت سلام به اباعبدالله می دهیم با ادبیات مختلف؛

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ»

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ»

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ»

«السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي..»

«عَلَيْكُمْ مِنِّي جَمِيعاً سَلَامُ اللَّهِ»

این سلام ها وقتی داده می شود با ارادت هایی است که، از ته دل فرد باید این نگاه را داشته باشد.
در پایان زیارت هم صد مرتبه می گوییم:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ

❖ صد مرتبه می گوییم « عَلَیْكَ مَنِّ سَلَامُ اللَّهِ » صد مرتبه می گوییم « السَّلَامُ عَلَی الْحُسَیْنِ »
❖ و در سجده وقتی می رویم آنجا این مطلب را می گوییم " الَّذِينَ بَدَّلُوا مَهْجَهُمْ دُونَ الْحُسَیْنِ عَلَیْهِ السَّلَامُ " درمجموع با آن صد سلام پایانی سیصد و دوازده مرتبه سلام بر حسین (ع)

زیارت عاشورا را جدی بگیریم. بلکه توجه ای که دادیم سلامی فراتر از من و ما و ارض و سما بر امام حسین دادیم،

اگر کل روز را ما عاشورا حساب کنیم و کل زمین را کربلا حساب کنیم، اگر امام حسین
امام زمین و زمان
و جن و انس و ملک باشد،
اگر مصیبت امام داغدارترین مصیبت باشد، پس
سلامی باید بدهیم که شایسته برای آن امام باشد.

آن سلامی نیست مگر سلامی که از سوی خدا ابدی، آنهم تا ابدیت در زیارت عاشورا به آن اشاره شده.

أَبَدًا مَا بَقِيَ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ.

قسمت ۶

صلوات ویژه در زیارت عاشورا

❖ صلوات درودی از سوی خدا بر پیامبر عزیز ما و اهل بیت گرامی ایشان است. مؤمنین و موحدین به عنوان
ذکری کیمیا و بسیار ارزشمند از آن به منظور تقرب یافتن به ساحت ربوبی و اولیای حق بهره می برند.
همانطوری که امیرالمومنین علی(ع) میفرماید:
با درود و صلوات به رحمت الهی دست پیدا می کنیم پس برای پیامبرتان زیاد صلوات بفرستید.

«❖❖❖❖ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ❖❖❖❖»

در زیارت عاشورا علاوه بر ابلاغ سلامهای متعدد به امام حسین (ع) و اصحاب ایشان به ذکر صلوات بر محمد و آل محمد در دو موضع عنایت ویژه ای شده:

﴿عَلَى لِسَانِكَ وَ لِسَانِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله﴾

﴿در موضع دوم " فِي كُلِّ مَوْطِنٍ وَ مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله "﴾

✓ اما علاوه بر صلوات بر همه ی اهل بیت که شامل امام حسین هم در این بخش میشود،

در این زیارت صلواتی خاص بر امام حسین (ع) هم ابلاغ شده « بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ »

ان شاءالله که بتوانیم دائما ذکر داشته باشیم آن هم ذکر صلوات بر محمد و آل محمد.

نکته بعدی در زیارت عاشورا امام حسین (ع) به اسم اباعبدالله معرفی شده، دلیل این نامگذاری امام را می توانیم چند وجه تصور کنیم.

❖ برخی ها گفتند از آنجایی که آن حضرت فرزندی به نام عبدالله داشته ایشان را اباعبدالله می گویند.

❖ برخی می گویند مراد از اطلاق این کنیه برای آن حضرت انتساب منشأ عبودیت در عالم به ایشان است. چرا که آن حضرت حق پدری بر گردن همه عبادالله و بندگان شایسته خدا دارد. زیرا بندگان واقعی خدا طریقت و عبودیت و معنای واقعی بندگی را از مکتب ایشان گرفتند.

وقتی می خواهیم به قله عبودیت و بندگی برسیم، امام حسین (ع) به عنوان یک الگوی انسان متعهد است .

چنانچه همین تعبیر درباره پیامبر و حضرت علی هم وارد شده که " أَنَا وَ عَلِيٌّ أَبَوَا هَذِهِ الْأُمَّةِ "

من و علی پدران معنوی این امت هستیم.

برخی نیز گفتند از آنجایی که امام حسین (ع) در جریان روز عاشورا همه ی اقسام عبادات مالی و جانی واجب و مستحب را بجا آورد به ایشان کنیه اباعبدالله اطلاق میشود.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَاعَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْآرُوحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ

ان شاءالله که بتوانیم جزو ارادتمندان آقا اباعبدالله الحسین قرار بگیریم و بتوانیم در این ایام با خواندن زیارت عاشورا عرض تسلیتی داشته باشیم به ساحت نورانی آقا امام زمان (عج).

قسمت ۷

نکته دیگری که در زیارت عاشورا باید به آن توجه بکنیم کلمه * ثَارَ اللّٰه * هست. ثار از ثور به معنای خون است و در مورد خون به ناحق ریخته شده استعمال میشود. مورد دیگر اینکه استعمالش خونخواهی ولی دم و انتقام گیرنده خون می باشد. که در این زیارت ثار اضافه به الله شده، به معنای اول دلالت دارد. برای اینکه خونی که در روز عاشورا بر زمین ریخته شده خون خدا بود. بنابراین معنای دوم یعنی خونخواه این خون و اختیاردارش هم خود . خداست و خود اسباب انتقام گیری از این خون را فراهم می کند ان شاءالله. از جهتی دیگر امام حسین (ع) می دانست که در این قیام باید با خون خودش دین خدا را یاری بکند لذا از همان آغاز در خطبه های خروج از مکه تأکید می کرد و می گفت هر کس حاضر است خون قلب خودش را در راه ما نثار بکند پس با ما همراه بشود.

دو قطره در نزد خدا بسیار عزیز است:

▼ یکی قطره خون شهید

▼ و دیگری قطره اشکی است که از خوف خدا در نیمه های شب می آید.

این نگاه در تاریخ دنیا خون های پاک فراوانی به زمین ریخته شده ولی کلمه * ثَارَ اللّٰه * فقط درباره سیدالشهدا و آقا امیرالمومنین استفاده شده. واقعا در میان آن همه تنها این دو خون بودند که خون عصمت و طهارت بوده و مظلومانه به شهادت رسیدند.

﴿نکته دیگری که در زیارت عاشورا وجود دارد کلمه وَالْوِثَرُ الْمَوْتُورَ است.

وتر به معنای تنها و یگانه. و موتور به معنای تنها رها شده است.

برای « وَالْوِثَرُ الْمَوْتُورَ » دو معنا قابل تصور است :

❖ یکی معنای منحصر به فرد است بی همتاست. چرا که حسین (ع) نهضت سربازان او و مصائب و آثار نهضت او واقعا همه یکتا و منحصر به فرد بود.

❖ دیگر اینکه به معنای تنها و غریب و رها شده است. هم از سوی عوام رها شد امام غریب و تنها بود و هم از سوی خواص جامعه.

که با توجه به غربت شدید امام حسین در زمان خودشان با کلمه ی موثر تناسب بیشتری دارد.

؟! اما علت اینکه امام حسین با این لقب در زیارت عاشورا مورد خطاب قرار گرفته می توانیم چند نکته بگوییم



❖ نکته اول شدت غربت امام حسین در زمان خودش است.

❖ دوم اینکه بیان تلاش شیطنت آمیز دشمنان اهل بیت برای پراکنده کردن مردم از اطراف سیدالشهدا بگونه ای که هیچ یار و یآوری برای آن حضرت بجای نگذاشتند.

❖ نکته بعدی ، بیان تکلیف پیروان آن حضرت در عصر حاضر و همه ی عصرها به این مکتب ظلم ستیزی امام حسین بوده و فرهنگ اصلاح گری ایشان نیز همچنان غریب است، فریاد هَلْ مِنْ نَاصِرٍ... حسین زمان یعنی حضرت ولی عصر (عج) همچنان از کربلای غربت به گوش می رسد و یاورانی می طلبد که برای حمایت از دین و امام زمان خودشان لبیک باید بگویند.

❖ نکته بعدی می توانیم این را بگوییم این تعبیر اشاره به آن دارد از جمله علل اصلی شهادت امام حسین(ع) و حسین گونه ها در طول زمان تنها ماندن ایشان از سوی یاران رفاه طلب ، دنیا پرست، بی وفا و مدعی هست.

لذا این نگاه را میتوانیم از « وَالْوَثَرَ الْمَوْتُورَ » داشته باشیم .

ان شاءالله که تلاش کنیم هیچ وقت امام دوران خودمان را تنها نگذاریم و توجه داشته باشیم با اجتماع خودمان و اظهار ارادت می توانیم لبیک بگوییم به فرمان امام معصوم دوران خودمان.

قسمت 8

نکته دیگری که در زیارت عاشورا میتوانیم به آن اشاره کنیم بردن نام امام حسین (ع) است که ۱۱ مرتبه در زیارت عاشورا به آن اشاره شده

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهًا بِالْحُسَيْنِ»
 «هَذَا يَوْمَ فَرِحَتْ بِهِ آلُ زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ»
 «اللَّهُمَّ الْعَنِ الْعِصَابَةَ الَّتِي جَاهَدَتْ الْحُسَيْنَ»..
 «الْسَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ»
 «اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ»..
 «وَتَبَيَّنَ لِي قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَكَ مَعَ الْحُسَيْنِ وَأَصْحَابِ الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَذَلُوا مَهَجَهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ»

✓البته با احتساب صد لعن و صد سلام تکرار نام اباعبدالله به ۵۰۶ مرتبه میرسد.

بخش دیگری از زیارت عاشورا که میتوانیم به آن اشاره کنیم علاوه بر نام مبارک امام حسین که آمده، کنیه های آن حضرت هم ۶ مرحله در زیارت عاشورا به چشم می خورد که این موارد عبارتند از:

❖ اَبَاعَبْدِ اللَّهِ - اِبْنُ اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 اِبْنُ رَسُولِ اللَّهِ - اِبْنُ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ
 اِبْنُ فَاطِمَةَ - اِبْنُ ثَارِهِ ❖

و در دو مورد هم لقب حضرت را می بینیم اشاره شده: “ثَارَ اللَّهِ وَ الْوِثْرَ الْمَوْتُورَ”.

ان شاءالله با خواندن زیارت عاشورا و احترامی که به اباعبدالله داریم با بردن نامشان در جای جای این زیارت عاشورا و با احترامی که به نام و کنیه حضرت داریم و همچنین به لقب حضرت، این احترام ویژه را ما در طول زندگی خودمان با رفتارمان، با اعمالمان هم داشته باشیم.

﴿در بخش دیگری از زیارت عاشورا شناسنامه شخصی امام اشاره شده:

-نام حضرت آمده حسین.

-لقب ثارالله.

-نام و لقب پدرشان امیرالمومنین علی (ع) سید الوصیین.

-نام مادرشان فاطمة الزهرا (س).

-فِي مَقَامِي هَذَا «مكان شهادتشان کربلا.
-فِي هَذَا الْيَوْمِ «زمان شهادتشان عاشورا.

❖ اینها کلیاتی هست از نام، کنیه و القاب و همچنین شناسنامه شخصی امام حسین (ع) که در زیارت عاشورا به آن اشاره شده.

قسمت ۹

امام حسین (ع) در زیارت عاشورا به عنوان باب الله، باب الرسول، باب الزهراء، باب امیرالمومنین، باب الحسن معرفی شده. یعنی اگر کسی بخواهد به خدا و اهل بیت تقرب پیدا بکند، نزدیکترین راه قرب و برقراری ارتباط او قبول سرپرستی و موالات سیدالشهدا (ع) و برائت از دشمنان ایشان می شود.

❖ «يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ وَإِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِلَى فَاطِمَةَ وَإِلَى الْحَسَنِ وَإِلَيْكَ بِمُؤَالَاتِكَ، وَبِالْبَرَاءَةِ مِمَّنْ قَاتَلَكَ وَنَصَبَ لَكَ الْحَرْبَ»

در این عبارت از زیارت عاشورا نقش محوری برای امام حسین بیان شده و ایشان به عنوان کلید ارتباط با خدا و اهل بیت است. اگر کسی موفق به برقراری ارتباط کامل با روح و مکتب نورانی سیدالشهدا بشود درحقیقت به خداوند و انوار مقدس خمسه طویه تقرب جسته.

و لذا توجه به امام حسین عملاً توجه توحید محوری، پیامبر محوری، امیرالمومنین محوری، زهراى مرضیه محوری و امام حسن مجتبی (ع) محوریست.

و در یک کلام امام حسین شاهراهی است که انسان می تواند از امام حسین توجه الهی خودش را در زندگی داشته باشد. اگر بتوانیم در سراسر زندگی امام حسین (ع) مطالعه جدی داشته باشیم و او را در مسیر زندگی خودمان به عنوان چراغ راه هدایت بدانیم می توانیم درمسیرتوحید قرار بگیریم.

❖ لذا توجه ویژه ای که در اینجا وجود دارد امام حسین (ع) کشتی نجات برای همه ی انسانهاست و مصباح الهدی ست. و با نورانیت نام اباعبدالله در زندگی خودمان این چراغ را می توانیم روشن داشته باشیم و درمسیر درستی قرار بگیریم.

لذا هر روز با خواندن زیارت عاشورا میتوانیم این نورانیت اباعبدالله را در زندگی داشته باشیم و ان شاءالله که با تقربى که به اباعبدالله داریم بتوانیم تقرب به خدا و رسول خدا و پدر بزرگوارشان امیرالمومنین و فاطمه زهرا (س) و امام حسن مجتبی (ع) داشته باشیم.

یعنی اگر ما توجه به امام حسین داشته باشیم در آن مسیر به نحو احسن می توانیم گام برداریم.

ان شاءالله که گام های مؤثر و خوبی را برداریم .

تا بتوانیم روح سیدالشهدا (ع) را در مسیر زندگی خودمان به عنوان یک الگوی مقاومت و یک شخصیتی که تقرب الهی را بدست آورده ، در زندگی خودمان داشته باشیم.

ان شاءالله که فرهنگ امام حسین را در زندگی خودمان عملی بکنیم و در مسیر آرمانهای امام حسین (ع) که همان اجرای عدالت، ظلم ستیزی، و توجه به خدا را به نحو احسن داشته باشیم.

قسمت ۱۰

نکته دیگری که در زیارت عاشورا به آن اشاره می شود توجه و سلام ویژه برحضرت علی اکبر(ع) است.

حضرت علی اکبر شاخص ترین و با عظمت ترین سرباز بنی هاشم در نهضت عاشورا بود. کسی که در اخلاق و رفتار و سیره شبیه ترین شخصیت به پیامبر بزرگوار است.

✓ حضرت علی اکبر (ع) در بزم عاشورائیان صاحب مقام بی بدیلی بود که در زیارت عاشورا با فرض آن صد سلام پایانی جمعا چهارصد و دو مرتبه مورد سلام و اهداء درود کسی که زیارت عاشورا را می خواند، قرار میگیرد و در زیارت عاشورا که یک حدیث قدسی است، بیانگر یک منزلت رفیع برای حضرت علی اکبر در پیشگاه الهی و ائمه است.

در ابتدای زیارت عاشورا، آن حضرت در دو موضع در ضمن یاران حضرت سیدالشهداء مورد اشاره قرار می گیرد.



در موضع اول می گوییم:

"اَلْسَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى الْاَرْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ بِفَنَائِكَ" که به حضرت علی اکبر در زمره ی همان ارواح

آرمیده در جوار سیدالشهداء اشاره شده است.
در موضع دوم هنگامی که می‌گوییم:

«عَلَيْكُمْ مِنِّي جَمِيعاً سَلَامُ اللَّهِ» حضرت علی اکبر در این عبارت نیز در ضمن جمیع شهدای دشت کربلا
مورد اهداء سلام کسی که زیارت عاشورا می‌خواند قرار می‌گیرد.

در انتهای زیارت عاشورا و در بخش صدسلام، زائر جمعا چهارصد مرتبه نسبت به آن حضرت ابلاغ سلام می‌کند.

﴿صد سلام با عبارت

«وَعَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفَنَائِكَ»

﴿صد سلام در ضمن عبارت

«وَعَلَى عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ»

﴿صد سلام در ضمن عبارت

«وَعَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ»

﴿و صد سلام در ضمن عبارت

«وَعَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ.»

البته در بخش‌های دیگری از زیارت عاشورا به شهدای بنی هاشم و غیر بنی هاشم هم اشاره میشود که بسیار
نکات زیبایی است و این اشاره به نام شهدای بنی هاشم و شهدای غیر بنی هاشم نشان می‌دهد که اینها چقدر
شخصیت‌های ممتازی بودند که نسبت به امام خودشان ارادت داشتند و در راه آرمان‌های امام خود ایستادگی
و مقاومت کردند و امام خودشان را تنها نگذاشتند.

همانطور که در طول تاریخ، جوانان، اهل بیت را یاری کردند و نام اهل بیت در تاریخ ماندگار شد و آنها توانستند
در مقام یاری‌کننده‌ی امام خود قرار بگیرند.

ان شاءالله همانطوری که در روایات داریم که یاران امام زمان (عج) اکثراً جوان هستند و همانگونه که دعا می‌کنیم:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ» ما هم تربیت نیرو کنیم، هم معاونتِ همراهی یارِ امام زمان را تربیت کنیم.
همانگونه که جوانان عزیز ما در هشت سال دفاع مقدس نائب امام را یاری کردند، مثل یاران اباعبدالله که در کربلا
امام خود را یاری کردند، ان شاءالله در زمان ظهور حضرت، امام زمان خودمان را یاری بدهیم.

سخن پایانی

اللهم اغفر لي ما تقربت به اليك بلساني، ثم خالفه قلبي.

بارالها! بر من ببخشا آن چه را که به وسیله زبانم بر تو تقرب جستم، سپس قلبم با زبانم مخالفت

نمود. (خطبه ۷۸)

اللهم اني اعوذ بك أن أفقر في غناك، أو أضل في هداك، أو أضام في سلطانك، أو أضطهد و الامر لك!

بارخدایا! به تو پناه می برم از این که با وجود توانگری تو، من تهیدست باشم، یا با وجود هدایتگری تو در گمراهی به سر برم، یا با آن که قدرت و پادشاهی از آن توست، به من ستم شود، یا با آن که زمام اختیار امور در دست توست، من مقهور و خوار گردم. (خطبه ۲۱۵)